

Nr 218.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften; given Stockholms slott den 2 maj 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

GUSTAF.

K. J. Beskow.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Häri genom förordnas, att 3, 7 och 8 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

3 §.

I avseende på expeditionernas förseende med stämpel gäller, med de här nedan i 7 § nämnda undantag, denna tariff:

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 179 häft. (Nr 218.)

	1	2	3	4	5
	Avd.	Avd.	Avd.	Avd.	Avd.
	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.

Avskrift av lantmätares eller med honom i avseende å behörighet till vissa förrättningar likställd tjänstemans förrättningshandlingar: när densamma utgives från lantmäterikontoren i länen eller lantmäteristyrelsen, varje sida	—	—	75	75	—
» annan, varje ark	1	1	1	2	2

Bevis angående domstols beslut om ersättning av allmänna medel åt vittnen och upplysningsvis hörda personer: åt den, som enligt särskilda lagar förordnats till rättegångsbiträde. åt personer, till vilka jämlikt lagen om handräckning åt utländsk domstol sådan ersätt- ning må utgå, eller åt den, som enligt lagen om tolks anlitan vid domstol biträtt såsom tolk utan att vara till allmän tolk förordnad			<i>fritt</i>		
» av chefen för justitiedepartementet på anmälan om tidnings utgivande					50
» av chefen för utrikesdepartementets rättsavdelning angående innehållet i utländsk lag					17
dock skall bevis om äktenskapshinder enligt utländsk lag förses med stämpel till belopp av allenast 2 kronor.					
» rörande anmälan om idkande av handel eller annat näringsyrke	6		6	6	

» om uppvisning av pass			<i>fritt</i>		
» om visering av pass för utlänning					4 50
» i uppehållsbok, innefattande tillstånd för utlänning att vistas i riket	2		2		
» som erfordras för utbekommande av belöning för rovdjurs dödande			<i>fritt</i>		

» ; se även <i>Intyg</i> .					

Pass, fartygs-:					

tullpass:					
för fartyg, vars nettodräktighet icke överstiger 10 ton	60				
för annat fartyg	2				

	1	2	3	4	5
	Avd.	Avd.	Avd.	Avd.	Avd.
	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. c.
årspass			fritt		
annat	4		4		4
Protokoll, varigenom — — — 1.000 kronor			fritt		
» över ärenden angående förmynderskap och godmanskap, vid underdomstol, utdrag därav			fritt		
» vid underdomstol, om föreläggande för dödsbodelägare att ingiva bouppteckning			fritt		
» vid underdomstol, om förordnande av gode män eller likvidatorer enligt lagen om aktiebolag eller lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet			fritt		
— — — — — som eljest utgives; lika med <i>Avskrift</i> .					
Prästebrev			8		
Redovisningshandling beträffande arvsmedel, som genom utrikesdepartementets försorg indrivits å utrikes ort, för varje fulla 100 kronor av den redovisade kvarlåtenskapens behållning					2
dock skall stämpel icke utgöras, då redovisningen avser kvarlåtenskap efter svenskt sjöfolk.					
Resolution, vilostånds-, — — — <i>Utslag med rubrik.</i> Se för övrigt 6 §.					

7 §.

Från stämpelavgift enligt detta kap. är kronan befriad.

Dessutom äro från stämpelavgift enligt detta kap. befriade:

akademier och — — — sådan domstol;

ämbets- eller tjänsteman — — — eller tjänsten; och
överförmyndare.

Frihet från — — — inom yrkesinspektionen.

Konungen äger — — — utländska hamnar.

8 §.

Följande enskilda handlingar skola, även där de äro utfärdade av offentlig myndighet, förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

Aktiebrev i inländskt aktiebolag skall, innan brevet av bolaget utgives, förses med stämpel av 10 öre för varje fulla 10 kronor av det belopp, varå

den i brevet avsedda aktie lyder, eller, om brevet utfärdats å två eller flera aktier, av det belopp, varå aktierna sammanlagt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för aktie skall erläggas betalning med högre belopp än det, varå aktien lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet. Aktiebrev skall anses såsom av bolaget utgivet, då aktieägaren äger att sådant hos bolaget utbekomma. Ej må till grund för befrielse från skyldighet att erlägga stämpelavgift göras gällande, att aktiebrev på grund av avtal eller eljest icke behöver upprättas.

Varda aktiebrev — — — mellan beloppen.

Aktiebrev, som — — — orsaken härtill.

För aktiebrevs — — — dessa ledamöter.

Se för övrigt 27 §.

Lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt solidariskt bankbolag eller annat inländskt bolag, som driver bankrörelse, så ock i kommanditbolag skall, innan brevet eller beviset av bolaget utgives, förses med stämpel av 10 öre för varje fulla 10 kronor av det belopp, varå den i brevet eller beviset avsedda lott eller andel lyder, eller, om brevet eller beviset utfärdats å två eller flera lotter eller andelar, av det belopp, varå lotterna eller andelarna sammanlagt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för lott eller andel skall erläggas betalning med högre belopp än det, varå lotten eller andelen lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet. Lottbrev skall anses såsom av bolaget utgivet, då lottägaren äger att sådant hos bolaget utbekomma. Ej må till grund för befrielse från skyldighet att erlägga stämpelavgift göras gällande, att lottbrev på grund av avtal eller eljest icke behöver upprättas.

Varda lottbrev, — — — mellan beloppen.

Lottbrev eller — — — orsaken härtill.

För den — — — dessa ledamöter.

Vad sålunda — — — i sparbanker.

Se för övrigt 27 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1924 utom i vad den avser ändringarna i 3 § rubrikerna *Bevis* angående domstols beslut om ersättning av allmänna medel åt vittnen m. fl. och *Protokoll* ävensom i 7 §, i vilka delar förordningen träder i kraft den 1 januari 1925.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 maj 1924.*

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON
WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT,
STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, utrikes-, social-,
jordbruks- och handelsdepartementen anför chefen för finansdepartementet,
statsrådet Beskow:

Jag anhåller nu att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa förslag
till ändringar i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående
stämpelavgiften. Ändringsförslagen, vilka avse skilda ämnen, hänföra sig
till den i 3 § intagna tariffen ävensom till 7 och 8 §§ av förordningen.

Enligt 8 § stämpelförordningen skola aktiebrev i inländskt aktiebolag
samt lottbrev, andelsbevis eller delaktighetsbevis i inländskt solidariskt
bankbolag eller annat inländskt bolag, som driver bankrörelse, så ock i
kommanditbolag förses med stämpel till visst belopp, innan brevet eller
beviset av bolaget utgives. Upprättat aktiebrev eller lottbrev skall, ändock
att det icke blivit av aktieägaren eller lottägaren mottaget, anses såsom
av bolaget utgivet, då aktieägaren eller lottägaren äger att detsamma hos
bolaget utbekomma. Enligt 27 § samma förordning skall stämpling av
blanketterna till aktie- eller lottbrev samt andels- eller delaktighetsbevis
ske genom generalpoststyrelsens försorg. I andra stycket av sistnämnda
paragraf meddelas vidare bestämmelser om stämpelavgift för interimisbevis
eller interimiskvitton å nämnda brev och bevis samt om det särskilda för-
farande för stämpelavgiftens erläggande, som vid utfärdande av dylikt be-
vis eller kvitto kommer till användning. Slutligen innehåller 47 § stämpel-
förordningen bestämmelser om ansvar och skadeståndsskyldighet för den,
som åsidosätter givna föreskrifter om stämpelbeläggning av nämnda hand-
lingar, m. m.

Ordningen
för stämpel-
beläggning av
aktie- och
lottbrev
m. m.

I skrivelse den 28 mars 1924 har generalpoststyrelsen hemställt, att
Kungl. Maj:t ville till innevarande års riksdag avlåta proposition med
förslag till vissa ändringar i nu berörda bestämmelser av stämpelförord-

Kungl. Maj:ts proposition Nr 218.

ningen. Framställningen har närmast föranletts av ett utav Kungl. Maj:t i högsta domstolen den 21 mars 1924 meddelat utslag i mål angående underlåten stämpelbeläggning av aktier, enligt vilket utslag i målet för d talan icke kunnat bifallas, enär vid tiden för åtalets anhängiggörande aktiebrev icke varit upprättade. Generalpoststyrelsen har framhållit, att det redan nu nästan dagligen förekomme, att bolag sökte frånkomma stämpelskyldigheten, och att, sedan högsta domstolens utslag bleve bekant, givetvis än flera bolag komme att göra detsamma. Det av generalpoststyrelsen framlagda ändringsförslaget avser att lämna ett klart stadgande om tidpunkten för stämpelpliktens inträde. I sådant hänseende föreslås i huvudsak, att stämpelavgift skall inbetalas inom två månader efter det patent- och registreringsverket i post- och inrikestidningar kungjort, att tecknat belopp inbetalts eller gratisemission ägt rum. Det särskilda stämpelförfarandet vid utfärdande av interimisbevis eller interimiskvitto skulle därvid kunna upphöra.

Över framställningen hava statskontoret samt patent- och registreringsverket avgivit utlåtanden och därvid huvudsakligen tillstyrkt ändringsförslaget, patent- och registreringsverket dock under framhållande att med förslaget vore förenade jämväl åtskilliga olägenheter.

*Departement-
chefen.*

Vid prövning av förevarande ärende har jag kommit till den uppfattningen, att den nuvarande ordningen för stämpelbeläggning av aktiebrev m. m. icke är tillfredsställande. Trots gång efter annan vidtagna ändringar uti hithörande bestämmelser kvarstår alltjämt i ej ringa grad möjligheten till stämpelpliktens kringgående. Därtill kommer, att de givna stadgandena icke lämna säker utgångspunkt för bedömandet av frågan, vid vilken tid stämpelplikt skall anses inträda, en brist som bereder såväl den stämpelpliktige som vederbörande myndighet kännbara olägenheter. Slutligen synes kontrollen över stämpelskattens behöriga utgörande föranleda icke obetydliga kostnader.

Vid nu angivna förhållanden och då flera uppslag till en fullständig revision av förfarandet vid stämpelbeläggning av aktie- och lottbrev framkommit, synes mig ett slutligt ställningstagande till generalpoststyrelsens framställning icke böra ske, innan en allsidig utredning av hithörande spörsmål företagits. Uppdrag att verkställa denna utredning torde, såvitt nu kan bedömas, böra lämnas åt statskontoret, patent- och registreringsverket samt generalpoststyrelsen.

Utgången i högsta domstolen av det i generalpoststyrelsens framställning omfördä mål synes mig likväl nödvändiggörä, att redan nu åstadkommes en provisorisk lösning till förekommande av att icke den enskilde genom blotta underlåtenheten att uppräta aktiebrev undandrager statsverket stämpelskatt. Denna fråga torde enklast kunna lösas genom ändring av tilläggsbestämmelsen i 8 § stämpelförordningen under rubriken »*Aktiebrev i inländskt aktiebolag*» så, att däri utsäges, att aktiebrev skall

anses såsom av bolaget utgivet, då aktieägaren äger att sådant hos bolaget utbekomma, vartill — då någon plikt att upprätta aktiebrev icke är uttalad vare sig i aktiebolagslagen eller i stämpelförordningen — bör fogas det tillägg, att till grund för befrielse från skyldighet att erlägga stämpelavgift ej må göras gällande, att aktiebrev på grund av avtal eller eljest icke behöver upprättas. Mot ett dylikt stadgande skulle möjligen kunna invändas, att detsamma i verkligheten innebure en föreskrift om skyldighet att upprätta aktiebrev, ett påbud som, ehuru påkallat av stämpelhänsyn, snarare borde hava sin plats i aktiebolagslagen. Så lär emellertid stadgandet icke med nödvändighet behöva uppfattas, och för det fall, att aktiebrevs upprättande icke skulle fylla annat ändamål än att bereda möjlighet till stämpelbeläggning, synes vederbörande myndighet vara oförhindrad att stämpelbelägga — i stället för aktiebrev — ett i ärendet utfärdat protokollsutdrag. Ett sådant förfaringssätt har redan tillämpats av generalpoststyrelsen, och vid prövning av däröver anförda besvär har detsamma av regeringsrätten lämnats utan anmärkning (regeringsrättens årsbok 1923 s. 40).

Motsvarande ändringar torde böra göras i föreskrifterna om stämpelavgift å lottbrev.

Genom proposition nr 53 har Kungl. Maj:t för innevarande års riksdag framlagt förslag till lag om förmynderskap jämte andra därav betingade lagförslag.

De sålunda framlagda förslagen torde, därest de vinna riksdagens bifall, böra föranleda ändring i vissa delar av förordningen angående stämpelavgiften.

I den tariff, som finnes intagen i 3 § av ifrågavarande förordning, upptages, bland annat, en rubrik avseende bevis angående domstols beslut om ersättning av allmänna medel åt vissa närmare angivna kategorier av personer. Sådant bevis är fritt från stämpelavgift. Bland dem, som kunna komma i åtnjutande av förmånen av ersättning av allmänna medel och därom kunna erhålla bevis av nu ifrågavarande slag, angivas för närvarande vittnen och upplysningsvis hörda personer i brottmål eller i mål, där fri rättegång åtnjutes. Denna rubricering är redan nu icke fullt tillfredsställande, enär i nyare lagar på familjerättens område föreskrivits, att om någon i mål, som avses i nämnda lagar, enligt rättens förordnande blir inkallad såsom vittne eller för att upplysningsvis höras, skall beträffande ersättning av allmänna medel för inställelsen i tillämpliga delar gälla vad i avseende å brottmål är stadgat. Då nu ytterligare en sådan föreskrift upptagits i det framlagda förmynderskapslagförslaget, synes en ändring av rubrikens avfattning lämpligen böra äga rum. En fullständig uppräknings av samtliga de lagar, som här komma i fråga, skulle emellertid vara allt för tyngande, och någon svårighet vid tillämpningen torde ej vara att befara, därest i den nya avfattningen endast angives, att beslutet skall avse ersättning »åt vittnen och upplysningsvis hörda personer». Bland de personer, åt vilka i övrigt bevis

Ändringar i stämpelförordningen, föranledda av Kungl. Maj:ts förslag till lag om förmynderskap m. m.

Bevis ang domstols beslut om ersättning av allmänna medel åt vittnen m. fl.

av ifrågavarande slag kan utfärdas, nämnes den, som enligt lagen angående förordnande av rättegångsbiträde åt häktad eller enligt lagen om fri rättegång förordnats till rättegångsbiträde. Enligt det framlagda förslaget till lag om förmynderskap, 12 kap. 6 §, kan rättegångsbiträde förordnas jämväl åt person, som ifrågasatts skola förklaras omyndig på grund av sinnessjukdom, sinnesslöhet eller annan rubbning av själsverksamheten, samt åt person, som på sådan grund försatts i omyndighetstillstånd men begär att åter bliva förklarad myndig. Då även ett rättegångsbiträde, som sålunda förordnas, skall åtnjuta ersättning av allmänna medel, erfordras även i denna del ändrad avfattning av rubriken, vilken ändring lämpligen synes kunna ske på sådant sätt, att där helt allmänt angives »rättegångsbiträde» utan hänvisning till de särskilda lagar, enligt vilka biträde kan förordnas.

Protokoll vid underdomstol över ärenden ang. förmynderskap och godmanskap, om föreläggande för dödsbodelägare att ingiva bouppteckning.

Under rubriken »protokoll» upptagas i tariffen, bland annat, *dels* utdrag av förmynderskapsprotokoll vid underdomstol, *dels* protokoll vid underdomstol om förordnande eller entledigande av god man för frånvarande dödsbodelägare eller om föreläggande för förmyndare eller sådan god man att ingiva bevis om avlämnande av årsräkning över sin förvaltning eller om föreläggande för dödsbodelägare att ingiva bouppteckning och *dels* protokoll vid underdomstol om förordnande eller entledigande av god man för hustru, som är ur stånd att vårda sitt gods eller om föreläggande för sådan god man att ingiva bevis om avlämnande av årsräkning över sin förvaltning. Protokollet är i samtliga nu angivna fall fritt från stämpel. I sist angivna del är rubriken så till vida föräldrad, som genom lagen den 12 november 1915 (nr 429) den ändring vidtagits i 19 kap. 4 § ärvdabalken, att även för gift kvinna, som är ur stånd att vårda sitt gods, förmyndare och icke endast god man skall förordnas. Även i övrigt är på grund av de framlagda lagförslagen ändring påkallad i nu ifrågavarande delar av rubriken. Meningen är nämligen, att protokollet angående förmyndares tillsättande och entledigande skall under beteckningen protokoll över ärenden angående förmynderskap och godmanskap omfatta alla ärenden, med vilka rätten kan komma att taga befattning såsom förmynderskapsdomstol. I nämnda protokoll skola sålunda upptagas icke blott ärenden rörande förmynderskap utan även ärenden rörande sådana godmanskap, som finnas angivna i 11 kap. av förslaget till lag om förmynderskap, däribland godmanskap för bortovarande personer. Ändringen innebär tillika, att till förmynderskapsprotokollet skola överflyttas vissa ärenden, som nu pläga behandlas i domboken, nämligen frågor om tillstånd till särskilda förvaltningsåtgärder och förelägganden för förmyndare och gode män att avgiva årsräkning eller fullgöra andra förpliktelser. Med anledning härav torde rubriken »protokoll» i förut angivna delar kunna förenklas på så sätt, att däri omnämnes endast protokoll över ärenden angående förmynderskap och godmanskap, varjämte särskilt måste upptagas protokoll om föreläggande för dödsbodelägare att ingiva bouppteckning, när ärende av sistnämnda slag icke inflyter i det nya förmynderskapsprotokollet. Genom den sålunda föreslagna ändringen blir protokollet

fritt från stämpel, till skillnad från vad nu gäller, jämväl i fråga om de ärenden om tillstånd till särskilda förvaltningsåtgärder, vilka överflyttas från domboken till förmynderskapsprotokollet. Med hänsyn därtill, att skyldigheten att i vissa fall inhämta dylikt tillstånd ingår som ett led i förmynderskapskontrollen, bör denna utvidgade stämpelfrihet icke möta betänkligheter.

Enligt förslaget till lag om förmynderskap skall kontrollen över förmyndarnas förvaltning överlämnas åt ett nyinrättat kontrollorgan, överförmyndaren. Denne överförmyndare förutsättes komma att vid rätten föra talan i åtskilliga fall rörande ingripande mot förmyndaren, varjämte han beklätts med behörighet att föra talan om personers försättande i omyndighetstillstånd. I förslaget har visserligen upptagits ett stadgande att vad i 25 kap. strafflagen finnes stadgat om ämbets- och tjänstemän jämväl skall gälla om överförmyndare, men synes det oaktag för tydlighets skull böra i 7 § av stämpelförordningen särskilt angivas, att överförmyndare är befriad från stämpelavgift enligt I kap. av förordningen.

Överförmyndare, befriad från stämpelavgift.

Vid anmälan i statsrådet den 14 mars 1924 av frågan om proposition (nr 160 s. 22—27) till riksdagen angående vissa anslag till utrikesförvaltningen framhöll ministern för utrikes ärendena, att framställning till innevarande års riksdag förbereddes i syfte, att vissa nu utgående expeditionsvgifter, som upptogos i utrikesdepartementet, måtte höjas.

Ersättning i form av stämpelavgift för utförandet av viss verksamhet å utrikesdepartementets rättsavdelning.

I det betänkande, som statens besparingskommitté den 8 december 1923 avgivit innefattande utredning och förslag rörande vissa organisationsförändringar i avseende å utrikesdepartementet med underlydande organ m. m., hava kommitterade framhållit, att anordningar borde vidtagas för täckande av kostnaderna för utrikesdepartementets verksamhet, i vad den samma avsåge att tillhandagå allmänheten med tjänster.

Särskilt hava kommitterade fäst uppmärksamheten på att så borde ske i fråga om departementets befattning med ärenden angående indrivande av arvsmedel i utlandet ävensom, i större utsträckning än vad som hitintills varit fallet, i fråga om utredningar i juridiska ämnen, som genom departementets försorg verkställas för enskildas räkning. Kommitterade anföra härutinnan:

»Det är också uppenbart, att en verksamhet, som äsyftar att gratis tillhandagå allmänheten med tjänster, för vilka den eljest skulle få betala dryg ersättning, ej kan undgå att tendera till en allt större omfattning. I den mån praktiserande jurister å avdelningen inhämta upplysningar, lära de dessutom i regel ej underlåta att i sin tur uttaga arvode av de rättssökande. Under sådana omständigheter läser det ej kunna anses såsom annat än skäligt, om någon anordning träffas i syfte att en måttlig ersättning betalas för rättsavdelningens tjänster, givetvis i den mån ej ett särskilt samhällsintresse och hänsyn till mindre bemedlade kräver undantag. Utan större svårighet läser en sådan anordning kunna träffas i fråga om arvs målen. Genom en lämpligt avvägd skala, med lägre procenttal för små och frihet från avgift för de minsta arvsbeloppen, synes en viss anpassning kunna ske

efter de rättssökandes ekonomiska förhållanden. Under förutsättning att under ett år 1,500,000 kronor inkomma i arvsmedel och att en medelersättning av 3 procent uttages, skulle sammanlagt erhållas ett belopp av 45,000 kronor, varigenom en stor del av kostnaden för arvsmälens behandling skulle ersättas, medan allt fortfarande kostnaden för allmänheten måste betecknas som synnerligen ringa. I fråga om andra spörsmål än arvsfrågor torde ersättningsfrågan i allmänhet icke vara lika lätt ordnad. Det synes emellertid ej uteslutet, att i större utsträckning än vad som hittills torde hava skett upplysningar eller utredningar kunna meddelas i form av bevis eller dylikt, för vilka vederbörande finge betala skälig avgift, som rimligen borde sättas högre, i den mån verkligt utredningsarbete förekommit. Kommittén anser för sin del, att det kan överlätas åt avdelningschefen att inom viss taxa med t. ex. ett minimum av 10 och ett maximum av 50 kronor bestämma sådan avgift.»

Till vad kommitterade sålunda anfört anser jag mig böra framhålla följande.

Indrivning
av arvsmedel
i utlandet.

Vad först angår utrikesrepresentationens befattning med ärenden angående indrivning av arvsmedel i utlandet, torde böra erinras om att jämlikt förordningen den 28 maj 1920 (nr 402) angående expeditionsavgifter vid beskickningar och konsulat utgår av arvsmedel, som genom försorg av beskickningar och konsulat indrivits i utlandet, i expeditionsavgift ett belopp, vilket beroende på omfattningen av de i det särskilda fallet vidtagna åtgärderna växlar mellan 1 till 5 procent å behållningen av kvarlåtenskapen. Ifrågavarande expeditionsavgift tillfaller, i vad angår beskickningarna och de lönade konsulaten, statsverket, under det att densamma i fråga om de olönade konsulaten tillfaller konsuln personligen såsom ersättning för det å ärendet nedlagda arbetet.

Någon särskild ersättning för departementets befattning med dessa ärenden har däremot hitintills icke uttagits. Då det emellertid torde vara en principiellt riktig tanke, att även det av departementet nedlagda arbetet å dessa ärenden ersättes av den, som detsamma kommer till godo, anser jag mig böra föreslå, att en särskild avgift upptages i detta syfte. Det synes härvid, som om det skulle vara skäligt, att denna avgift fastställdes att utgå med ett belopp av 2 kronor för varje fulla 100 kronor av den redovisade kvarlåtenskapens behållning. Därigenom skulle kostnaderna för departementets befattning med ifrågavarande ärenden, så vitt kan beräknas, komma att täckas. Då avgiften kan sättas så låg, torde det icke vara erforderligt att införa allt efter den behållna kvarlåtenskapens storlek eller indrivningsarbetets omfattning växlande procentsatser, helst som ett dylikt system i tillämpningen skulle medföra åtskilliga praktiska olägenheter. I enlighet med de principer, som kommit till uttryck i förut omnämnda expeditionsavgiftsförordning, synes emellertid icke någon avgift böra utgå av kvarlåtenskap efter sjöfolk.

Utredningar
i juridiska
ämnen.

Vidkommande därefter departementets befattning med tillhandahållande av utredningar i juridiska ämnen må erinras om, att denna verksamhet i huvudsak avser att förebringa upplysning angående innehållet i ut-

ländsk lag, vars tillämpning kan komma i fråga beträffande spörsmål, som äro föremål för prövning av svensk domstol. För så vitt icke särskilda skäl härifrån föranleda undantag, lämnas dylika upplysningar i form av bevis, för vilka upptages en sammanlagd avgift av 5 kronor, nämligen dels 2 kronor enligt rubriken »bevis, annat» i förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, sådan denna rubrik lyder enligt förordningen den 15 juni 1922 (nr 317), dels 3 kronor enligt rubriken »bevis, annat, då det särskilt utfärdas» i förordningen den 7 december 1883 (nr 64) angående expeditionslösen, sådan denna rubrik lyder enligt kungörelsen den 21 juni 1922 (nr 345), vilket sistnämnda belopp jämlikt kungörelsen den 22 december 1922 (nr 594) angående redovisning till statsverket av viss expeditionslösens jämväl tillfaller statsverket. Det torde emellertid vara uppenbart, att denna avgift icke kan anses utgöra en skälig ersättning för det ofta synnerligen omfattande utredningsarbete, som i regel måste föregå utfärdande av bevis i dessa ämnen. En icke obetydlig förhöjning av den avgift, som utgår för bevis, som avser innehållet i utländsk lag, synes mig därför väl motiverad. Även i föreliggande fall lärer av praktiska hänsyn en fix ersättning äga företräde framför en efter utredningens omfattning bestämd avgift. Ett belopp av sammanlagt 20 kronor för dylikt bevis torde härvid kunna anses skäligt. Då förhöjningen tydligen bör avse den för beviset utgående stämpelavgiften, bör denna sålunda höjas från 2 till 17 kronor. Särskilda skäl, vilka icke torde behöva närmare utvecklas, synas emellertid tala för att någon förhöjning icke kommer till stånd i fråga om avgiften för sådana intyg, som utfärdas jämlikt kungörelsen den 3 december 1915 (nr 512) angående uppdrag åt chefen för utrikesdepartementets rättsavdelning att utfärda intyg om äktenskapshinder enligt utländsk lag. Beträffande ifrågavarande intyg synes sålunda den nuvarande avgiften av 5 kronor böra bibehållas.

I sammanhang med de av mig nu för utrikesdepartementets vidkommande förordade ändringarna i vissa expeditionsavgifter har jag ansett mig böra föreslå en höjning för vissa fall av den avgift, som för närvarande utgår vid visering av utländska medborgares pass. I enlighet med bestämmelserna i § 5 av kungörelsen den 22 december 1922 (nr 577) om övervakande av utlänningar i riket, sådan denna paragraf lyder enligt kungörelsen den 7 december 1923 (nr 405), meddelas visering för tillstånd att inkomma i riket av beskickning eller konsulat ävensom i vissa fall, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, i svensk gräns- eller kustort av polismyndighet eller passkontrollör. Därjämte äger länsstyrelsen i Norrbottens län eller av denna myndighet därtill förordnad tjänsteman rätt att i vissa fall visera pass för utlänning, tillhörande befolkningen å finskt område nära gränsen mot Sverige. När fråga är om meddelande av förlängt vistelsetillstånd för här i landet vistande utlän-

Stämpelavgift
för bevis om
visering av
pass samt för
bevis i uppe-
hållsbok.

ningar, verkställes visering av utrikesdepartementet. Avgiften för visering meddelad av beskickning eller konsulat utgår jämlikt kungörelsen den 8 december 1922 (nr 582) angående ändrade bestämmelser om avgifter för visering av pass enligt reciprocitetsgrundsatsen, så att utlänning är skyldig att för visering av pass erlægga avgift till enahanda belopp, som det åligger svensk undersåte att gälda vid visering i Sverige av pass för resa till utlänningens hemland. Avgiften för visering meddelad av övriga förutnämnda myndigheter utgår dels med stämpel enligt rubriken »bevis, annat» i stämpelförordningen, utgörande 2 kronor för utrikesdepartementets viseringar och 1 krona för andra myndigheters viseringar, dels ock, utom för visst fall vid visering i utrikesdepartementet, med lösen 50 öre enligt § 36 i förutnämnda kungörelse om övervakande av utlänningar i riket (1922: 577), vilket sistnämnda belopp för utrikesdepartementets vidkommande såsom stämpel redovisas till statsverket. Viseringsavgiften utgör alltså i dessa fall resp. 2 kronor 50 öre och 1 krona 50 öre.

Vad angår de viseringar, som genom länsstyrelsen i Norrbottens län m. fl. kunna meddelas åt den finska gränsbefolkningen torde en avgiftshöjning — vilken lätteligen kunde bliva till olägenhet för gränstrafiken — icke böra ifrågakomma. Ej heller synas mig tillräckliga skäl föreligga för en höjning av avgifterna för de av polismyndighet eller passkontrollör i gränssort meddelade viseringar, s. k. nödfallsviseringar. Dessa viseringar, som icke äro vidare talrika, avse endast en tid av högst åtta dagar, på grund varav utlänningen måste för erhållande av tillstånd att även efter denna tids utgång kvarstanna i landet, söka ny visering i utrikesdepartementet. Därvid har utlänningen att enligt § 36 i kungörelsen om övervakande av utlänningar i riket erlægga samma avgift, som om han, såsom sig bort, hade sökt visering i utlandet hos svensk beskickning eller konsul. Däremot synes mig icke någon erinran kunna göras mot en höjning av stämpelavgiften vid meddelande i utrikesdepartementet av förlängt vistelse-tillstånd för här i landet vistande utlänningar. Denna avgift, såsom nämnt för närvarande utgående med 2 kronor i stämpel och 50 öre i lösen, torde utan att kunna verka betungande för de utlänningar, som vilja uppehålla sig härstädes, kunna höjas till sammanlagt 5 kronor. I enlighet härmed får jag föreslå, att stämpelavgiften för visering i utrikesdepartementet av pass för utlänning fastställles till 4 kronor 50 öre, i sammanhang varmed i förordningen angående stämpelavgiften bör införas en särskild rubrik för visering av dylika pass.

Enligt § 11 i kungörelsen den 22 december 1922 om övervakande av utlänningar i riket skall här i riket vistande utlänning, som önskar fortfarande uppehålla sig här och ej kan förskaffa sig viserat pass, vara försedd med uppehållsbok, innefattande tillstånd att vistas i riket. Upphållsbok utfärdas av vederbörande polismyndighet, som tillika meddelar förlängning av sådant tillstånd. Avgiften för dylika tillståndsbevis utgår dels

med stämpel 1 krona enligt rubriken »bevis, annat» i stämpelförordningen, dels med lösen 50 öre enligt förutnämnda kungörelse. Den föreslagna höjningen av stämpelavgiften för vissa viseringar av pass torde påkalla, att jämväl stämpelavgiften för tillståndsbevis i uppehållsbok höjes; och får jag i sådant hänseende föreslå, att avgiften bestämmes till 2 kronor. Även för nämnda bevis erfordras en särskild rubrik i stämpelförordningen.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 december 1922 anför lantmäteristyrelsen:

Genom förordningen den 15 juni 1922 (nr 317) om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften höjdes denna avgift vad angår avskrift av lantmätares eller med honom i avseende å behörighet till vissa förrättningar likställd tjänstemans förrättningshandlingar, när densamma utgives från lantmäterikontoren i länen eller lantmäteristyrelsen, från 75 öre till 1 krona 50 öre för varje sida (6 kronor arket). Härvid torde icke hava uppmärksammats, att stämpelavgiften för handling av ifrågavarande slag bestämts så sent som genom förordning den 22 juni 1920 (nr 338) och då höjts vad lantmäteristyrelsen angår från 1 krona 25 öre arket. Före den 1 januari 1921, då sistberörda förordning (1920:338) trädde i kraft, utgick beträffande ifrågavarande handlingar ingen stämpelavgift vid utgivande från lantmäterikontoren i länen, men förekom däremot lösen till belopp av 1 krona 25 öre arket.

Genom förstberörda förordning (1922:317) bestämdes stämpelavgiften för avskrift av vanlig expeditionshandling till 1 krona arket vid utgivande från lantmäterikontor och till 2 kronor arket vid utgivande från lantmäteristyrelsen. Det kan vara befogat att göra någon skillnad emellan lantmätares förrättningshandlingar och vanliga expeditionshandlingar i så måtto, att de förra i regel äro indelade i ett flertal kolumner och därigenom kräva mer tid vid avskrivandet, varjämte därvid användes blankett, som är dyrare än vanligt skrivpapper. Att emellertid uttaga en ersättning av 6 kronor för ark synes lantmäteristyrelsen uppenbart oskäligt.

På grund av vad sålunda anförts har lantmäteristyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för ändring av stämpelavgiften i fråga om avskrift av lantmätares eller med honom i avseende å behörighet till vissa förrättningar likställd tjänstemans förrättningshandlingar till vad som gällde före utfärdandet av förut omnämnda förordning den 15 juni 1922, innebärande en sänkning från 1 krona 50 öre till 75 öre för sidan.

I häröver infordrat utlåtande yttrar statskontoret:

»På sätt framgår av statsrådsprotokollet till den proposition (1922:224), vari förslag till de sedermera genom förordningen den 15 juni 1922 (nr 317) fastställda ändringarna i 3 § av stämpelförordningen för riksdagen framlades, ansågos de ifrågasatta förhöjningarna av stämpelsatserna vara påkallade dels av det statsfinansiella läget och dels av det sjunkande penningvärdet. Någon anledning till det av lantmäteristyrelsen gjorda antagandet att vid beslutet om berörda förhöjningar icke skulle hava uppmärksammats, att stämpelbeloppen under de nu ifrågavarande rubrikerna höjts år 1920, läres icke förefinnas. Vid sådant förhållande kan statskontoret icke till-

Stämpelavgift
för avskrift av
lantmätares
förrättnings-
handlingar
m. m.

Lantmäteri-
styrelsen 1922.

Statskontoret
1923.

styrka, att förslag nu förelägges riksdagen om ett återgående till de före den 1 juli 1922 gällande stämpelsatserna.»

Statskontoret har förty hemställt, att lantmäteristyrelsens framställning ej måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Kungl. Maj:t
1923.

I beslut den 10 mars 1923 fann Kungl. Maj:t förevarande, av lantmäteristyrelsen gjorda framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I förnyad framställning till Kungl. Maj:t den 12 december 1923 anför lantmäteristyrelsen:

Lantmäteri-
styrelsen 1923.

»Vare sig nu ett förbiseende ägt rum eller icke, kan lantmäteristyrelsen icke finna annat än att det är uppenbart oskäligt att uttaga en ersättning av 6 kronor arket för avskrifter av ovannämnda slag, som utlämnas från lantmäteristyrelsen och lantmäterikontoren i länen. Vid det möte, som nyligen hållits med rikets överlantmätare för överläggning inför lantmäteristyrelsen om en del tjänsteangelägenheter, framhölls detta kraftigt av överlantmätare från landets skilda delar. Åtskilliga överlantmätare meddelade därvid, att de i regel före utförandet av begärda avskrifter ansett sig böra underrätta rekvisenten om den blivande kostnaden, varav följden ofta blivit, att beställningen kontramanderats. Av i anslutning härtill lämnade uppgifter framgick, att totala beloppet av stämpelavgifter å lantmäterikontoren i länen icke ökats efter den senaste förhöjningen. Det synes jämväl böra tagas i betraktande, att rikets jordägare till allra största delen bekostat de kartor med därtill hörande handlingar, varom hittills i ärendet varit fråga. Slutligen finner lantmäteristyrelsen sig böra fästa uppmärksamheten på att för avskrifter från statsdepartementen utgår lösen med 3 kronor för första arket och 1 krona 50 öre för övriga, vartill kommer stämpel 2 kronor för varje ark. Totalkostnaden blir i detta fall alltså 5 kronor för första arket och 3 kronor 50 öre för övriga.

Enligt lantmäteristyrelsens mening blir statsverket fullt ersatt med det stämpelbelopp, som gällde jämlikt förordningen den 22 juni 1920 (nr 338) eller 75 öre för sida eller 3 kronor arket.

Emellertid anser styrelsen det icke motiverat att uppehålla någon större skillnad mellan avskrifter av lantmätares eller med honom i avseende å behörighet till vissa förrättningar likställd tjänstemans förrättningshandlingar samt avskrifter av andra handlingar, som utlämnas från lantmäteristyrelsen eller lantmäterikontoren i länen. Då lantmäteristyrelsen här ämnar föreslå ändring beträffande avskrifter av förstberörda slag av handlingar, synes styrelsen goda skäl tala för att på samma gång ändring vidtages beträffande stämpel även för avskrifter av det senare slaget och att stämpelbeloppet bestämmas lika för samtliga avskrifter, varom här är fråga.»

Med stöd av det sålunda anförda har lantmäteristyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för att stämpelavgiften för avskrifter, som utlämnas från lantmäteristyrelsen eller lantmäterikontoren i länen, måtte bestämmas till 75 öre för varje sida.

Statskontoret, som avgivit utlåtande jämväl över sistnämnda framställning, anför:

Statskontoret
1924.

»Då det numera blivit upplyst, att den höga stämpelavgiften för ifrågasatt förevarande avskrifter i många fall avskräckt vederbörande från att begära

dylika avskrifter samt att därför statsverkets inkomst av denna stämpel, trots höjningen av stämpelsatsen, icke ökats, vill statskontoret — med erinran dels, att, när vid 1920 års riksdag frågan om ifrågavarande stämpelavgift förevar, det framhölls såsom önskvärt, att avskrifter av ifrågavarande slag betingade samma avgift, från vilken myndighet de än utlämnades, dels ock att lösen för sådana avskrifter, när de utlämnas av lantmätare, fortfarande utgår med samma belopp, som av nyssnämnda riksdag fastställdes, och att alltså den som önskvärd ansedda likheten i avgifter nu icke förefinnes — icke motsätta sig den ifrågasatta nedsättningen av stämpelavgiften för avskrifter av lantmätarens förrättningshandlingar.

I sin förevarande skrivelse har lantmäteristyrelsen tillika förklarat sig anse, att det icke vore motiverat att uppehålla någon större skillnad mellan stämpelavgifterna för avskrifter av lantmätarens förrättningshandlingar och avskrifter av andra handlingar och i anslutning härtill föreslagit införande av lika stämpelsats för dessa avskrifter. I detta avseende vill statskontoret erinra, dels att stämpelavgiften, på samma gång den utgör en form av beskattning, jämväl innefattar ersättning för kostnaderna för expeditionen, dels ock att lantmäteristyrelsen i sin tidigare skrivelse i ämnet upplyst, att avskrifter av förrättningshandlingar droge högre kostnad än avskrifter av andra handlingar. Statskontoret anser därför för sin del en skillnad i ifrågavarande stämpelsatser berättigad. Härtill kommer, att styrelsens förslag i denna del skulle innebära, att avskrifter av andra handlingar än lantmätarens förrättningshandlingar skulle draga vida högre avgift, när de utlämnades från lantmäteristyrelsen eller lantmäterikontoren än när de utgaves av med dem jämställda myndigheter, en anordning, som synes statskontoret både olämplig och omotiverad. Framställningen i denna del får statskontoret därför avstyrka.»

Vid övervägande av vad som i ärendet förekommit finner jag mig böra biträda lantmäteristyrelsens, av statskontoret tillstyrkta framställning i vad den avser sänkning av stämpelavgiften för avskrifter av lantmätarens eller med honom i avseende å behörighet till vissa förrättningar likställd tjänstemans förrättningshandlingar från 1 krona 50 öre till 75 öre för varje sida. Däremot anser jag mig i anslutning till vad statskontoret anfört icke kunna förorda bifall till lantmäteristyrelsens framställning i övrigt, innebärande ett likställande i stämpelavgiftshänseende mellan avskrifter av lantmätarens förrättningshandlingar och av andra handlingar, eller en höjning av stämpelavgiften för dessa senare från 25 öre och i vissa fall 50 öre till 75 öre för sida räknat.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 26 februari 1923 dagtecknad skrift hava åtskilliga personer i Saltbacken och Lervik hemställt, att stämpelavgiften för tullpass, som för närvarande utgår med 50 öre för öppen båt och 2 kronor för annan farkost, måtte bestämmas till 50 öre för båtar under 10 ton, öppna eller däckade, samt till 2 kronor för annan farkost.

I häröver infordrat utlåtande yttrar kommerskollegium:

»Det stämpelbelopp, varmed tullpass å fartyg jämte innehavande last skall vara belagt, är tidigare och senast i förordningen den 15 juni 1922 (nr 317) om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383)

Departements-
chefen.

Stämpel-
avgiften för
tullpass.

Kommers-
kollegium.

angående stämpelavgiften satt till olika storlek för öppen båt och för annan (däckad) farkost. Med en dylik uppdelning torde vid tiden för denna bestämmelses tillkomst hava avsetts att göra denna stämpelavgift beroende av fartygens storlek. De öppna båtarna motsvarade nämligen efter då gängse byggnadssätt mindre farkoster och de övriga, däckade fartygen större sådana.

Det lärer allt fortfarande få anses skäligt, att vid fastställandet av den till staten utgående ersättningen för nu ifrågakvarande legitimationshandling nödig hänsyn toges till fartygets storlek. Det torde nämligen i allmänhet icke vara lämpligt att för de mindre fartygen, vilkas ägare merendels torde besitta ringare förmåga att erlægga sjöfarten påvilande avgifter, dylika avgifter skola utgå med lika belopp som för de större. Kollegium anser ovannämnda syfte i ifrågakvarande bestämmelse allt fortfarande böra upprätthållas.

I nu föreliggande ansökan har framhållits, att tullpassavgiften för i gränsfarvattnen sysselsatta mindre farkoster, vilka användas för korta och ofta återkommande färder över tullgränsen, med bestämmelsens nuvarande avfattning blivit alltför betungande. I sådant hänseende hava sökandena anfört, att de båttyper, som numera företrädesvis användas av kustbefolkningen, undergått en icke oväsentlig förändring, som bland annat medfört, att även relativt små farkoster och båtar numera äro försedda med däck, så att för desamma måste erläggas den högre avgiften för tullpass.

Kollegium kan vitsorda, att båtbyggeriet efter det allmänna införandet av oljemotorer för fartygsdrift kommit att inrikta sig på nya båttyper, vilka ofta äro försedda med däck i den utsträckning, att de enligt gällande skeppsmättningsförfattningar måste behandlas som helt däckade fartyg. Det kan därigenom inträffa, att en relativt stor båt kan komma att räknas för öppen farkost och följaktligen erhålla tullpass mot lägre avgift än en annan faktiskt mindre båt. Ett sådant sakförhållande innebär onekligen en viss oegentlighet, som synes böra undanröjas genom en tidsenligare avfattning av berörda föreskrift.

Med bibehållande av förenämnda förordnings principiella innebörd synes det kollegium därför lämpligt, att den nuvarande gruppindelningen i öppna båtar och andra farkoster utbytes mot en ny sådan. Sökandena hava för sin del föreslagit, att fartygen med avseende på storleken av stämpelavgiften för tullpass borde uppdelas i två efter dräktigheten bestämda grupper, nämligen den ena omfattande fartyg, vilkas dräktighet understiger 10 ton, och den andra omfattande övriga fartyg och farkoster.

Kollegium vill härom anföra följande. Ett värde om 10 nettoton betecknar den undre storleksgränsen för handelsfartyg, som med vissa undantag författningen äro underkastade mätning i och för utrönande av fartygets avgiftspliktiga tontal. Fartyg, icke överstigande denna gräns, hava icke ansetts vara av den betydelse, att de för avgiftsberäkningen borde ovillkorligen underkastas mätningsskyldighet. Sistnämnda slag av fartyg, vilka pläga benämnas 'underdräktiga', åtnjuta en viss avgiftsfrihet, motiverad företrädesvis av fartygens ifråga ringa storlek och enkla transportuppgifter. Kollegium har för sin del icke funnit anledning till erinran mot att samma gränsvärde fastställes även ifråga om skyldigheten att erlægga den högre tullpassavgiften, och detta desto mera, som härigenom en exakt åtskillnad skulle vinnas i berörda avseende i stället för den mera otillfredsställande regel, som nu gäller.

Praktiskt taget skulle en föreskrift, sådan som den av sökandena föreslagna, innebära, att fartyg, som äro skyldiga att föra mätbrev, debiteras efter den högre taxan för tullpass, medan övriga betala efter den lägre. Vederbörande

tullmyndighet torde härigenom vinna lättnad vid avgörande av debiteringsgrunden för utställande av tullpass särskilt ifråga om vissa underdräktiga fartyg.»

Under återopande av det anförda har kollegium hemställt, att Kungl. Maj:t ville, med föranledande av den gjorda framställningen, vidtaga åtgärder för ändring i stämpelförordningen, samt i sådant avseende beträffande nedannämnda del av den i 3 § av förordningen införda tariffen föreslagit följande ändrade lydelse:

Pass, fartygs-:	1 Avd.
— — — — —	Kronor öre
tullpass:	
för fartyg, vars nettodräktighet icke överstiger 10 ton ...	50
för annat fartyg	2 .

Statskontoret har tillstyrkt framställningen.

Statskontoret.

Vad kommerskollegium sålunda föreslagit synes mig ändamålsenligt och lämpligt, och torde fördenskull i detta sammanhang erforderlig ändring böra vidtagas av den i 3 § stämpelförordningen intagna tariffen. *Departements-
chefen.*

Föredragande departementschefen uppläser härefter ett inom finansdepartementet upprättat förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå riksdagen att antaga nämnda förslag.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Gunnar Grip.